

NORMBLADEN PVH (GIDSEN VOOR GOEDE PRAKTIJKEN)

I. Toepassingsgebied: CAVIA'S

De cavia (*Cavia porcellus*) is een knaagdier dat oorspronkelijk uit Midden- en Zuid Amerika komt. Een cavia is een groepsdier en leeft in het wild in een open landschap. Cavia's leven niet in holen, maar verschuilen zich in het hoge gras als er gevaar dreigt. Jonge cavia's worden geheel behaard en met open ogen geboren zodat zij vrij snel na de geboorte met de groep verder kunnen trekken.

Tussen 9000 en 3000 voor Christus is de cavia gedomesticeerd. Ruim 500 jaar geleden namen zeevaarders enkele cavia's mee naar Europa. Sindsdien leven deze dieren over de hele wereld. Ze worden in bepaalde Zuid-Amerikaanse landen als voedseldier gefokt. In de meeste andere landen zijn ze tamelijk populaire huisdieren. Ook leven er in Zuid Amerika nog talrijke soorten cavia's in het wild.

Een cavia wordt gemiddeld 6 jaar oud, maar er zijn ook cavia's bekend die wel 10 jaar oud zijn geworden. Ze wegen tussen 500 en 1500 gram en worden 25 à 30 cm lang.

Cavia's zijn vriendelijk, bijten of krabben zelden en ze stinken niet.

In tegenstelling tot andere knaagdieren kunnen cavia's niet klimmen. Ook gebruiken ze hun voorpoten niet om voedsel vast te houden. Een cavia heeft vier tenen aan de voorvoetjes en maar drie aan de achtervoetjes.

Cavia's kunnen onderling communiceren door middel van verschillende geluiden. Ze herkennen hun baasje en reageren hierop door middel van een hoge pieptoon. Ook zullen ze reageren op huishoudelijke geluiden die te maken hebben met voedsel, zoals de deur van de koelkast. Cavia's hebben een uitstekend reukvermogen.

Er zijn verschillende rassen en kleurslagen. Er bestaan langharige cavia's zoals de Peruvian of de Sheltie, cavia's met borstelhaar of kruinen, maar ook gladharige cavia's en zelfs naaktcavia's.

Vrouwtjescavia's worden zeugjes genoemd, mannetjescavia's heten beertjes.

Aandachtspunten vóór aanschaf van een cavia:

De verzorging van een cavia kost tijd. Het is een misverstand dat een cavia minder aandacht en verzorging nodig zou hebben dan bijvoorbeeld een hond of kat. Een cavia is een sociaal dier dat graag contact heeft met soortgenoten of mensen. Een cavia die niet genoeg aandacht krijgt, kwijnt langzaam weg.

Een cavia wordt gemiddeld 6 jaar oud, en kan zelfs wel 10 jaar oud worden. Al die tijd moet het dier gevoerd en verzorgd worden, en moet het hok verschoond worden. Wanneer u op vakantie gaat moet er een oppas voor de cavia gezocht worden.

Laat een kind niet in zijn eentje voor een cavia zorgen om verantwoordelijkheid te kweken.

Een kind kan dit vaak nog niet aan. Verzorg de cavia samen met uw kind, zodat het kind kan leren hoe het dier verzorgd moet worden en zodat u zeker weet dat het dier goed verzorgd wordt.

Voor de aanschaf van een cavia moet u rekenen op een bedrag van ongeveer € 15,-.

Daarbij komen de kosten voor de kooi, voerbak, drinkfles en schuilhuisje, dit is bij elkaar ongeveer € 100,-. Daarnaast zijn er de terugkomende kosten van voer en bodembedekking. Eventuele diergeneeskundige kosten kunnen oplopen tot enkele honderden euro's. Bedenk of u dit op kunt brengen voordat u een dier aanschafft!

Cavia's zijn onder andere te koop bij dierenwinkels. Nadelen van een cavia uit een dierenwinkel is dat de dieren soms al drachtig zijn omdat ze gedekt zijn door hun eigen vader of nestbroertjes. Ook komen er nogal eens ziektes zoals schurft en schimmelinfecties voor.

Beter is het om naar een erkende fokker te gaan, of naar een opvangcentrum. Een fokker of opvangcentrum kan u vaak meer informatie geven dan een dierenwinkel. Ook opvangcentra hebben regelmatig jonge cavia's omdat zeugjes drachtig afgestaan worden of omdat de jongen na de zoogperiode in de opvang terecht komen. Een oudere cavia is overigens net zo leuk als een jonge cavia en vaak heeft u het voordeel dat oudere cavia's al tam zijn.

Een ander voordeel van een cavia-opvang, is dat er gemakkelijk een passende vervanger gevonden kan worden mocht een cavia uit een koppeltje komen te overlijden.

II. Voeding

De cavia is een herbivoor (planteneter) met een zeer lang spijsverteringskanaal. Hooi is het belangrijkste bestanddeel van de voeding van een cavia. Het bevat een hoog percentage ruwvezel, wat de spijsvertering stimuleert. Een cavia moet altijd hooi tot zijn beschikking hebben. Geef alleen hooi van goede kwaliteit. Muf of schimmelig hooi, en onvoldoende eten van hooi kan maag- en darmklachten veroorzaken. Cavia's eten van hun eigen ontlasting (coprofagie). Dit is normaal en noodzakelijk voor hun spijsvertering.

De cavia is het enige knaagdier dat zelf geen vitamine C aan kan maken. Daarom moet elke dag voldoende (20 mg) vitamine C aan het voer worden toegevoegd. Dit kan door het voeren van voldoende groente en fruit. Ook bestaan er vitamine C druppels die in het drinkwater of over het voer kunnen worden gedruppeld. De kwaliteit van deze druppels laat echter vaak te wensen over, de activiteit van de vitamine C loopt er snel in terug en de vermelde hoeveelheid vitamine C per milliliter is onbetrouwbaar. Beter is om 50 mg vitamine C tabletjes bij de drogist te halen. Geef de cavia dagelijks ¼ tot ½ tablet, dit eet het dier meestal zo op als het in hun mond gestopt wordt.

Naast groenvoer moet er krachtvoer (brokjes) voor de cavia aanwezig zijn. Het is beter om een volledig korrelvoer te geven dan een gemengd caviavoeder. De dieren eten daarvan alleen de lekkere dingen op, en krijgen daardoor niet alle voedingsstoffen binnen die ze nodig hebben. Gebruik een zware voerbak om het krachtvoer in te doen, zodat deze niet omgestoten kan worden.

Zorg voor vers drinkwater en verschoon dit dagelijks. Het is soms beter om een drinkfles te gebruiken dan een drinkbak indien cavia's de drinkbak heel snel vervuilen.

III. Huisvesting:

Maat van de kooi

De kooi moet voor een cavia minimaal 80 x 50 centimeter zijn. Voor twee cavia's is 100 x 50 centimeter de minimale hokmaat. Bij het houden van meerdere dieren moet de kooi uiteraard nog groter zijn. Bedenk dat een cavia van oorsprong over weide vlaktes zwierf, dus dat meer ruimte altijd nog beter is. Er zijn verschillende soorten kooien te koop, die allemaal hun voor- en nadelen hebben. Een gesloten kunststof kooi met een traliewerk schuif in de bovenkap is ongeschikt. Door de geslotenheid ervan kan de temperatuur in de kooi namelijk snel oplopen. Bovendien concentreren zich urinedampen onder de kap die schadelijk zijn voor de cavia.

Binnen wonen

Het hok moet vocht- en tochtvrij zijn en mag niet in het volle zonlicht staan, maar dient wel een goede ventilatie te hebben. Ook moet er voldoende licht aanwezig zijn. Plaats de kooi bij voorkeur tegen een muur. Dit zorgt voor extra beschutting. Zet de kooi in een ruimte waar je vaak aanwezig bent, zoals de huiskamer. Zo heeft de cavia wat bedrijvigheid om zich heen en het is voor uzelf ook gezelliger. Zorg wel dat er niet voortdurend langs de kooi gelopen wordt, dit is onrustig voor het dier.

Buiten wonen

Als de cavia buiten gehuisvest wordt, zorg dan voor een waterdicht en geïsoleerd verblijf met veel hooi. Er moet voldoende bescherming zijn tegen tocht en het hok moet uit de wind staan. Op warme dagen moet er voldoende schaduw zijn om oververhitting te voorkomen. Het hok moet een stukje van de grond afstaan tegen optrekkende kou. Zorg dat het hok van buitenaf goed afgesloten kan worden, zodat roofdieren het hok niet open kunnen maken.

Een cavia kan niet zo goed tegen de kou als bijvoorbeeld een konijn. Wanneer de temperatuur lager wordt dan 10°C wordt het te koud voor de cavia, en moet het dier naar binnen gehaald worden.

Loslopen

Laat de cavia niet altijd in het hok zitten, maar zorg dat het dier regelmatig in een ren mag lopen. Loslopen is huis is ook mogelijk, maar let hierbij wel op elektriciteitsdraden waar de cavia op kan gaan knagen. Zorg ook dat de cavia niet onder een kast of meubel kan kruipen waar u hem niet meer onder vandaan kunt halen.

Temperatuur

De optimale omgevingstemperatuur voor de cavia is 18-24°C. Wanneer de temperatuur hoger ligt dan 25°C kan een cavia last krijgen van de warmte. Bij een temperatuur van 30°C kunnen cavia's zelfs sterven van de hitte. Plaats een kooi daarom nooit in het volle zonlicht of naast een verwarming, hier kan de temperatuur snel oplopen.

Bodembedekking

Gebruik in de kooi een goed absorberende en stofvrije bodembedekking. Het is af te raden om kranten te gebruiken, omdat deze snel doorweekt raken en ze geen urinegeuren opnemen. Zaagsel is af te raden omdat dit stoffig is en schadelijke stoffen bevat. Ook stro is voor cavia's niet geschikt, omdat de dieren zich aan de scherpe randen kunnen verwonden. Wel geschikt zijn bijvoorbeeld houtkrullen of hennepvezel. Ook moet er voldoende nestmateriaal zoals hooi in het verblijf aanwezig zijn. Hier maakt de cavia een nest of schuilplaats van. Een nesthokje of andere schuilgelegenheid wordt ook op prijs gesteld.

Schoonmaken

De caviakooi moet minimaal een keer per week geheel verschoond worden. Verwijder alle inhoud en maak de kooi schoon met water en een schoonmaakmiddel. Maak de kooi daarna goed droog en richt hem opnieuw in. Was ook het voerbakje en de waterfles af, en spoel deze goed af zodat er geen zeepresten achterblijven.

IV. Gezondheid

Cavia's hebben over het algemeen weinig problemen met hun gezondheid, mits ze goed verzorgd worden. Een gezonde cavia kijkt helder uit zijn ogen en is levendig. De vacht is glad (behalve bij een borstelharige of rex-cavia), zacht en regelmatig. Het achterste is droog en schoon.

Een zieke cavia zit vrijwel altijd in elkaar gedoken. De vacht is dof en staat open, alsof deze vochtig is. Zieke cavia's zijn meestal lusteloos en kruipen stil in een hoekje.

Ga direct naar de dierenarts bij de volgende symptomen:

- De cavia eet minder of helemaal niet. Wanneer een cavia niet eet, komt het maagdkanaal stil te liggen. Hierdoor overlijdt het dier binnen enkele dagen.
- Gewichtsverlies. Wanneer een cavia vermagerd, is dit een teken dat het dier slecht eet. Het is verstandig om wekelijks alle cavia's te wegen en het gewicht te noteren, zodat het gewicht goed in de gaten gehouden kan worden.
- Afwijkende ontlasting zoals te kleine keutels, geen keutels of diarree. Dit kan wijzen op verkeerde voeding, maagdarfstoornissen of gebitsproblemen.
- Inactiviteit. Een zieke cavia is sloom, reageert niet alert en is niet actief.

Ook bij symptomen als een natte kin, uitvloeiing uit de ogen of oren, bulten op de huid of in de buik, vachtproblemen of veel krabben (jeuk) moet een dierenarts ingeschakeld worden. Wanneer u twijfels heeft over de gezondheid van de cavia, ga dan altijd voor de zekerheid naar de dierenarts.

De meest voorkomende aandoeningen zijn:

Verkoudheid en longontsteking

Tocht is één van de meest voorkomende oorzaken van verkoudheid en longontsteking. Ook is gebleken dat cavia's gevoelig zijn voor het menselijke griepvirus. Bij verkoudheid niest de cavia en het dier krijgt een natte neus. Als de verkoudheid erger wordt, gaat het dier reutelend ademen en komt er nog meer nattigheid uit de neus. Raadpleeg hierbij altijd een dierenarts. Een cavia met verkoudheid of longontsteking dient in een tochtvrije, warme ruimte geplaatst te worden.

Diarree

Diarree ontstaat meestal door het eten van beschimmeld of bedorven voer, verkeerde voeding of vies drinkwater. Een dier met diarree mag geen krachtvoer of groenvoer hebben, alleen hooi en water. Zorg dat de cavia tijdens deze periode door middel van tabletten toch vitamine C binnenkrijgt. Zodra de cavia weer helemaal beter is, dient het verblijf goed ontsmet te worden.

Abces

Bij de cavia ontstaan soms abscessen in de mondholte of aan de kaak. Een abces wordt veroorzaakt door een onderhuidse infectie, waarbij de ontstekingsproducten (pus) zich onder de huid ophopen. Vaak is de oorzaak iets scherp dat in het voer aanwezig was, zoals een distel. Ook ontstekingen van tand- en kieswortels zijn een veel voorkomende oorzaak.

Aan de voetjes van de cavia ontstaan tevens vaak zweren of abscessen. De oorzaak hiervan is meestal de combinatie van te harde bodembedekking en een cavia met overgewicht die te weinig beweging krijgt.

Een abces moet geopend en schoongespoeld worden door de dierenarts, daarna blijft er een wond over die vervolgens kan genezen. Wanneer het abces niet geopend wordt, komen er constant gifstoffen uit het abces vrij die de cavia ziek(er) kunnen maken. Ook kunnen vanuit het abces klompjes bacteriën zich via de bloedbaan verspreiden, waardoor ook op andere plaatsen in het lichaam (soms onbereikbare) abscessen ontstaan.

Gezwel

Tumoren ofwel gezwellen kunnen zich voordoen aan de melkklieren van zeugjes. Deze gezwellen kunnen operatief verwijderd worden, maar het slagen van deze operatie afhankelijk van een aantal factoren. Een oudere cavia loopt meer risico om de narcose niet

te overleven. Een groot deel van het succes van de operatie hangt af van het type narcose en de kundigheid van de chirurg. Dit geldt overigens voor alle andere ingrepen die uitgevoerd worden.

Ovariumcysten

Bij zeugjes ontwikkelen zich vaak ovariumcysten, dit zijn cysten aan de eierstokken. Cysten zijn met vocht gevulde holten die variëren van 0,5 tot 7 centimeter in doorsnee. De grootte van de cysten neemt toe naarmate de cavia ouder wordt. Verschijnselen zijn het dunner of kaal worden van de vacht, maar ook algemenere symptomen zoals niet eten, gewichtsverlies, sloomheid en een verminderde conditie.

De dierenarts zal een ovariohysterectomie uitvoeren, dit is het operatief verwijderen van de baarmoeder en de eierstokken. Na deze operatie is de prognose voor het dier gunstig. Voorkomen van eierstokcysten is mogelijk door dezelfde operatie, bij voorkeur uitgevoerd binnen een leeftijd van een jaar.

Blaasstenen

Blaasstenen zijn steentjes in de blaas die gevormd worden door mineralen. Ze ontstaan vooral bij cavia's die veel calcium binnenkrijgen. Dit kan gebeuren wanneer de dieren te veel krachtvoer krijgen, te weinig drinken en/of veel gebruik maken van een liksteen. Blaasstenen kunnen blaasontsteking veroorzaken als de stenen scherp zijn en de binnenkant van de blaas irriteren, en blaasstenen kunnen ook de urinebuis blokkeren. De symptomen zijn pijn bij het plassen, bloed in de urine of vage klachten zoals apathie. Blaasstenen moeten operatief verwijderd worden. In sommige gevallen is het mogelijk om de blaassteen eruit te masseren. Dit moet uiteraard door een dierenarts gedaan worden die daar verstand van heeft.

Schimmel

Schimmel kenmerkt zich door kale plekken met zichtbare schilferende korstjes. Deze zitten vaak op de kop rondom ogen en oren, maar ook andere plekken kunnen aangetast zijn. Schimmel is niet levensbedreigend, maar wel zeer besmettelijk voor mens en dier. De dierenarts kan onderzoeken of het dier schimmel heeft door middel van microscopisch onderzoek en/of een schimmelkweek. Vervolgens moet de cavia behandeld worden met schimmeldodende shampoo en/of een middel dat oraal toegediend moet worden. Het is verstandig om cavia's die samen gehuisvest zijn ook te wassen. Daarnaast moeten het hok, de voerbakjes en de rest van de omgeving goed schoongemaakt worden om herbesmetting te voorkomen.

Schurftmijt

Schurft veroorzaakt kale plekken op de huid. Binnen enkele weken kan de hele huid aangetast zijn. De aandoening wordt veroorzaakt door een mijt die onderhuidse gangen graaft en veel jeuk veroorzaakt. Schurft is besmettelijk, maar meestal krijgen alleen dieren met minder weerstand deze aandoening. Dit verklaart dat in een koppeltje de ene cavia wel, en de andere geen klachten hoeft te hebben. De symptomen van schurft lijken sterk op die van schimmel. Onderscheid moet gemaakt worden door middel van microscopisch onderzoek en/of een schimmelkweek. Er bestaan goede geneesmiddelen voor schurft die verkrijgbaar zijn bij de dierenarts. Dit zijn injecties of druppels met ivermectine of daarvan afgeleide verbindingen.

Luizen

Cavia's kunnen verschillende soorten luizen hebben. Deze parasieten veroorzaken jeuk en huidklachten. Bloedzuigende luizen kunnen zorgen voor bloedarmoede. Sommige luizen zijn zichtbaar als kleine stipjes in de haren, dicht bij de huid. Luizen moeten bestreden worden door middel van druppels of injecties met ivermectine of een soortgelijke stof. Ga hiervoor naar de dierenarts.

Vitamine C gebrek

Zoals bij de voeding al besproken is, moeten cavia's dagelijks vitamine C toegediend krijgen. Een cavia die te weinig of geen vitamine C krijgt, heeft een verminderde weerstand. Het tandvlees raakt ontstoken, tanden en kiezen gaan los in de bek zitten, het dier gaat slecht eten en vermagert. In de gewrichten ontstaan pijnlijke bloeditstortingen en het dier gaat moeilijk lopen. Uiteindelijk zal het dier sterven. Bij verschijnselen van vitamine C gebrek moet extra veel vitamine C gegeven worden.

Gebitsproblemen

Cavia's hebben twee snijtanden en vier kiezen, zowel in de bovenkaak als in de onderkaak. De snijtanden zijn zichtbaar wanneer de cavia eet of zijn bekje opendoet. De kiezen liggen dieper in de mondholte en zijn niet zichtbaar. De tanden en kiezen van een cavia groeien doorlopend aan en slijten ook doorlopend af. Wanneer de tanden verkeerd in de kaken staan of wanneer een tegenoverliggende tand ontbreekt, kan dit afslijtingproces niet goed plaatsvinden. De tanden zullen dan doorgroeien waardoor de cavia niet meer goed kan eten. Deze tanden worden olifantstanden genoemd.

Bij de kiezen is dit anders, een ontbrekende kies heeft niet tot gevolg dat de tegenoverliggende kies doorgroeit. Wanneer kiezen niet correct tegenover elkaar geplaatst zijn, sluiten ze niet goed op elkaar aan en ontstaan er scherpe punten die tegen de tong of het wangslimvlies prikken.

Wanneer een cavia last heeft van zogenaamde olifantstanden, moeten de tanden eens per 4 weken door een dierenarts worden afgeslepen. Het bijwerken van probleemkiezen is doorgaans elke 2-3 maanden nodig en kan alleen onder narcose.

Belangrijk

Wanneer een cavia gebitsproblemen of andere problemen in de mondholte heeft, mag de mond van het dier nooit opengesperd worden zonder sedatie (verdooving). Wanneer de cavia wakker is, is de spierspanning in de kaken zo groot dat door het opensperren de kaakgewrichten permanent beschadigd worden. Hierdoor kan de cavia niet meer eten en als gevolg hiervan sterft het dier.

Dit inzicht is relatief nieuw, dus de kans dat een dierenarts hiervan niet op de hoogte is, is aanwezig. Maak uw dierenarts bewust van dit probleem, of zoek een andere dierenarts.

Wanneer een zieke cavia met medicijnen behandeld moet worden, is het belangrijk te weten dat dit nooit met penicilline via de mond mag gebeuren. Een cavia kan hier niet tegen en na behandeling met penicilline zal het dier snel sterven ten gevolge van een totale verstoring van de darmflora.

Bij ziekte of twijfel over de gezondheid, ga zo spoedig mogelijk naar een dierenarts die verstand heeft van cavia's.

V. Soortspecifiek gedrag

Groepsdier

Een cavia is een groepsdier. Daarom moet een cavia nooit alleen gehouden worden, maar altijd samen met één of meerdere soortgenoten. Twee zeugen bij elkaar zijn over het algemeen een goede combinatie, al kunnen ze wel eens kibbelen vanwege hun hormonen. Beren kunnen met elkaar samenleven, mits ze op jonge leeftijd bij elkaar gezet worden en er geen zeugen in de buurt zijn die gehoord of geroken kunnen worden. Het beste is om jonge dieren bij elkaar te plaatsen of een jong dier bij een ouder dier te zetten. Op deze manier is de kans op vechten erg klein. De combinatie van een zeug en een gecasteerde beer gaat in vrijwel alle gevallen goed. Wanneer een zeugje en een beertje samen moeten

leven, is het wenselijk om de beer te castreren om nakomelingen te voorkomen. Het is af te raden om een konijn samen met een cavia in een hok te huisvesten. Dit zijn totaal verschillende dieren die elkaars taal en gedrag niet begrijpen. Er zijn gevallen waarin deze combinatie wel goed gaat, maar er moet erg goed worden opgelet of de dieren wel matchen.

Gedrag

Cavia's zijn vluchtdieren. Wanneer ze een vijand opmerken volgt er een waarschuwing naar de andere cavia's in de vorm van een geluidssignaal. Daarop rennen alle dieren zo snel mogelijk naar een veilige plaats. Vluchten is de enige mogelijkheid die een cavia heeft om te ontkomen aan een vijand. Hoewel ze scherpe tanden hebben, vechten ze daar niet mee. Wanneer u de cavia nog maar net in huis heeft, zal de cavia u ook beschouwen als een gevaar. Het dier weet immers nog niet dat u het beste met hem voor heeft. Benader de cavia rustig en van de voor- of zijkant. Praat tegen het dier zodat het uw stem leert kennen. Na een tijdje zal de cavia u niet meer als een vijand zien, en zal hij niet meer vluchten als u hem op wilt pakken of wilt aaien.

Cavia's hebben een uitstekend reukvermogen. Ze snuffelen aan alles wat ze tegenkomen. Ze ruiken aan hun eten voordat ze het opeten, ze snuffelen aan andere cavia's en ze snuiven de geuren op van luchtjes die er in het huis zijn. Als cavia's los lopen, ruiken ze aan de grond om zo de geuren te ruiken van andere cavia's die daar gelopen hebben. Als ze iets ruiken wat niet dichtbij is, heffen ze hun kop omhoog om zo de geur beter op te kunnen vangen.

Wanneer cavia's los mogen lopen zullen ze hun omgeving gaan verkennen. De leider van de groep gaat voorop, daarna komt nummer twee in de rangorde, dan nummer drie, enzovoorts. Ze lopen niet alleen achter elkaar zodat de leider kan bepalen waar ze heen gaan, maar ook omdat een rij cavia's minder makkelijk een prooi is voor een roofdier dan een groepje cavia's bij elkaar.

Hoog springen en klimmen gaat cavia's niet goed af. Een cavia is niet atletisch en kan bij een val van een halve meter hoogte al ernstig letsel oplopen. Cavia's zijn een groot gedeelte van de dag actief. Soms zijn ze erg vrolijk, ze uiten dit door te rennen en gekke sprongen te maken. Het lijkt een beetje op het bokken van paarden. Sommige cavia's kunnen schootzindelijk worden. Naarmate een cavia volwassen wordt, kan hij of zij besluiten dat de schoot geen goede wc is en probeert signalen af te geven dat zij of hij weg wil. Dit uit zich vaak in ineens onrustig gedrag, piepen of zachtjes in de vingers bijten.

Cavia's hebben een zeer goed gehoor. De frequentie die cavia's kunnen horen is veel groter dan wat mensen kunnen horen. Daar waar mensen tussen de 15.000 en 20.000 trillingen per seconde kunnen horen, horen cavia's nog tonen van circa 35.000 trillingen. Omdat de cavia zo goed kan horen, en dan met name de hoge heldere tonen, schrikt hij ook meer van harde geluiden dan wij. Daarom moet een caviakooi niet naast een computer of televisie geplaatst worden. Deze zenden geluiden uit die wij niet horen, maar de cavia wel.

Cavia's kunnen goed zien. Hun gezichtsveld is groot zodat ze vijanden kunnen zien, ongeacht of die van voren, van opzij of van boven komen. Bovendien kunnen cavia's kleuren onderscheiden. Ze herkennen vooral geel, rood en blauw, maar ook de mengkleuren oranje, violet en groen.

Geluiden

Cavia's communiceren door middel van verschillende geluiden. Alle geluiden hebben een betekenis, hieronder weergegeven:

Fluiten/piepen:

Een hoge reeks van harde piepgeluiden die gemaakt wordt om aandacht te trekken. Wanneer de koelkast opengaat, en de cavia weet dat daar voer vandaan komt, zal hij dit geluid maken.

Knorren/murmelen/zachte piepgeluidjes:

Tevredenheid, onderling sociaal contact. Dit geluid maakt de cavia bijvoorbeeld wanneer hij op schoot zit en geaaid wordt.

Gillen:

Pijn, angst, waarschuwing voor gevaar.

Binnensmonds knorren, 'rrrrrrrrrr':

De cavia maakt dit geluid als hij ergens een hekel aan heeft.

Sissen, tanden klapperen, fluiten:

Agressie, tegenstander bedreigen.

Kirren:

Jonge dieren op hun gemak stellen

Knorren, ratelen 'prprprprprpr':

Geluiden die seksueel prikkelend zijn. Geven seksuele opwindingsweer.

Hanteren

Het hanteren van een cavia is niet moeilijk. Een cavia is een vluchtdier, dus benader het dier niet van bovenaf maar van de voor- of zijkant. Schuif voorzichtig een hand onder de buik en leg een hand over de rug. Zorg dat de cavia met zijn hoofd naar u toe kijkt en houd hem zo dicht mogelijk tegen uw lichaam aan. Zo voelt de cavia zich veilig en prettig. Wanneer u samen met uw kind een cavia heeft, leer uw kind dan op welke manier het dier opgepakt moet worden. Blijf erbij als uw kind met de cavia bezig is. Zorg dat de cavia nooit kan vallen en let er op dat het dier niet fijngeknepen wordt.

Nagels

De nagels van een cavia groeien constant door. Omdat de meeste cavia's gehuisvest worden op zaagsel of stro, slijten de nagels niet genoeg af. Daarom moeten de nagels van de cavia bijgeknipt worden als ze te lang zijn. Dit kan met een nageltang die bij de dierenspeciaalzaak te koop is. Bij het knippen van de nagels kunt u het beste de cavia op schoot nemen en dan poot voor poot de nagels knippen. Knip niet in het 'leven' (het bloedvat dat de nagel voedt). Knip een paar millimeter voorbij het punt waar het bloedvat ophoudt. Bij cavia's met lichte nagels is dit goed te zien, bij dieren met donkere nagels moet het geschat worden.

Vacht

Kortharige en borstelharige cavia's hebben geen vachtverzorging nodig, langharige cavia's wel. Klitvorming en vervilting van de vacht moeten voorkomen worden. Borstel de cavia daarom dagelijks. Trek niet hard aan de vacht, maar werk de vacht plukje voor plukje door.

Voortplanting

Cavia's zijn al geslachtsrijp op een leeftijd van 6 weken. Het beste is om de dieren pas in te zetten voor de fok als ze ongeveer 5 maanden oud zijn en met gewicht van minstens 500 gram. Zeugen moeten liever niet meer worden gebruikt voor de fok als ze na hun eerste levensjaar nog voor de eerste keer moeder moeten worden, in verband met de buigzaamheid van het bekken. Om de zestien dagen is het zeugje enkele uren vruchtbaar en na 65-70 dagen worden de jongen (2-4) geboren. Op de leeftijd van ongeveer 5 weken kunnen ze zonder hun moeder.

Ga niet zomaar fokken met uw cavia's! U kunt dit beter aan ervaren fokkers overlaten die verstand hebben van genetica en de verzorging van drachtige dieren. Wilt u toch een nestje, informeer dan vooraf waar u eventuele jongen kunt plaatsen en win informatie in over de verzorging van de moeder en de jongen.

Ilse van de Leemkolk